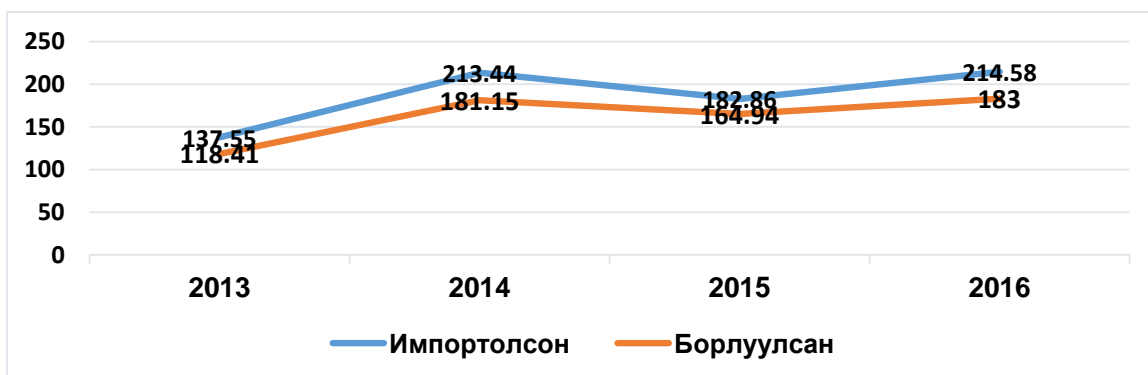

МОНГОЛ УЛСЫН ЭМ ЗҮЙН САЛБАРЫН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ

1. ЭМИЙН ИМПОРТ

Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 3 дугаар сарын 09-ний өдрийн 73 дугаар тогтоолын дагуу Буянт-Ухаа, Сүхбаатар, Алтанбулаг, Замын-Үүд гэсэн хилийн 4 боомтоор эм, эмнэлгийн хэрэгслийг нэвтрүүлж байна.

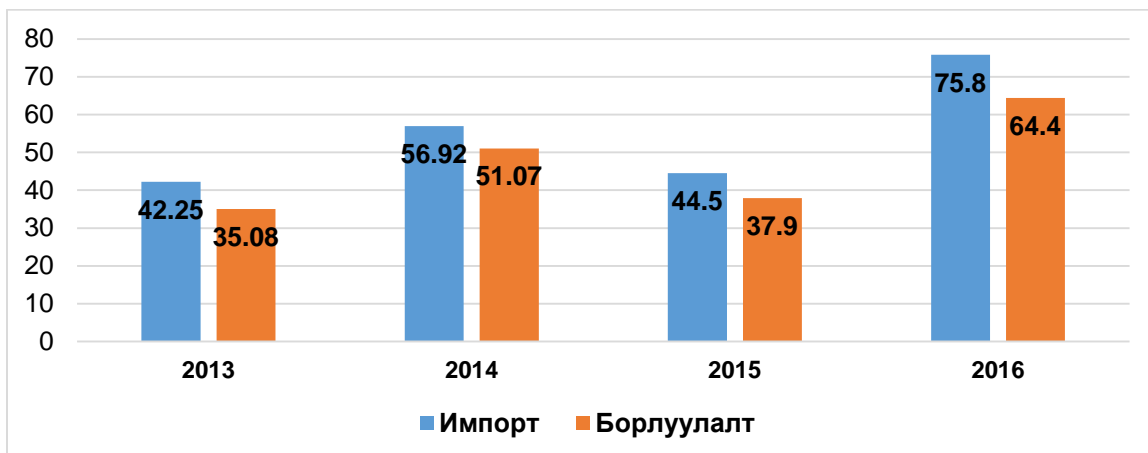
Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвөөс 2016 онд эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, урвалж оношлуур ханган нийлүүлэх 224 байгууллагад 5645 лиценз, улсын хилээр төрийн хяналтан дор нэвтрүүлэх бараанд 21 байгууллагад 148, нийт 5793 лиценз олгосон байна.

Зураг 1. Эмийн импорт, борлуулалт, тэрбум төгрөгөөр /2013-2016 он/

2016 онд 214.58 тэрбум төгрөгийн эмийн импорт, 183.00 тэрбум төгрөгийн борлуулалт /бөөний үнээр/ хийсэн нь 2015 оныхтой харьцуулахад эмийн импорт 31.72, эмийн борлуулалт 18.36 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

2016 онд 2.33 тэрбум төгрөгийн эмийн түүхий эдийн импорт, 2.14 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь өмнөх оныхтой харьцуулахад эмийн түүхий эдийн импорт 0.71, борлуулалт 0.71 тэрбум төгрөгөөр буурсан байна.

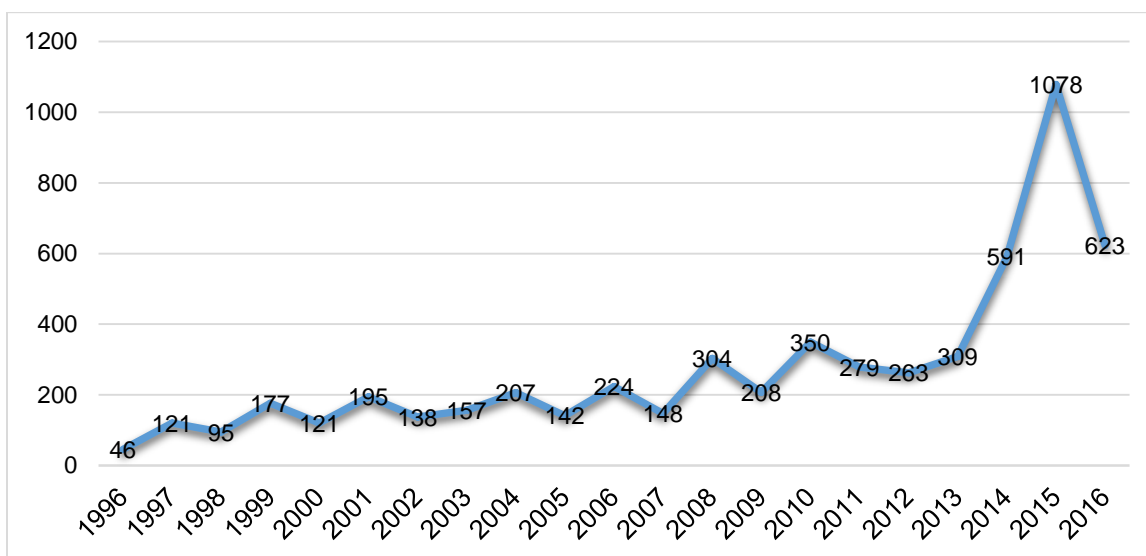
Зураг 2. Эмнэлгийн хэрэгслийн импорт, борлуулалт, тэрбум төгрөгөөр /2013-2016 он/

2016 онд 75,8 тэрбум төгрөгийн эмнэлгийн хэрэгслийн импорт, 64,4 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь 2014 оныхтой харьцуулахад эмнэлгийн хэрэгслийн импорт 31,3, борлуулалт 26,5 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

2016 онд 19,2 тэрбум төгрөгийн урвалж, оношлуурын импорт, 18,1 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь 2015 оныхтой харьцуулахад импорт 1,1, борлуулалт 1,9 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. 2016 онд 11,53 тэрбум төгрөгийн урвалж, 7,78 тэрбум төгрөгийн оношлуур импортлон 10,92 төгрөгийн урвалж, 7,22 тэрбум төгрөгийн оношлуур борлуулсан байна.

2. ЭМИЙН БҮРТГЭЛ

Хүн ам, эрүүл мэндийн байгууллагыг чанартай, аюулгүй, эмчилгээний идэвхитэй эмээр хангах зорилгоор эмийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг Монгол улсад 1994 оноос хэрэгжүүлж эхэлсэн. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн Эрүүл мэндийн сайдын 2015 оны 13 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эм, эмийн түүхий эдийг бүртгэх журам”-ын дагуу эм, эмийн түүхий эд, биологийн идэвхт бүтээгдэхүүний бүртгэлийн үйл ажиллагааг явуулж байна.

Зураг 3. Монгол улсын эмийн бүртгэлд шинээр бүртгэгдсэн эмийн тоо, оноор

2016 онд 623 нэрийн эм шинээр бүртгэж, 321 нэрийн эм, 4 эмийн түүхий эдийн бүртгэлийн хугацааг сунган, 475 нэрийн эм, 1 нэрийн эмийн түүхий эдийн бүртгэлд өөрчлөлт оруулж, 17 нэрийн эмийг бүртгэлээс хассан байна. Үүнээс импортын 386 эм, уламжлалт 75 эм, эх орны 162 эм, 24 түүхий эдийг шинээр бүртгэсэн байна.

Түүнчлэн 2016 онд шинээр 141 оношлуур, 208 нэрийн биологийн идэвхит бүтээгдэхүүн бүртгэгдсэн байна.

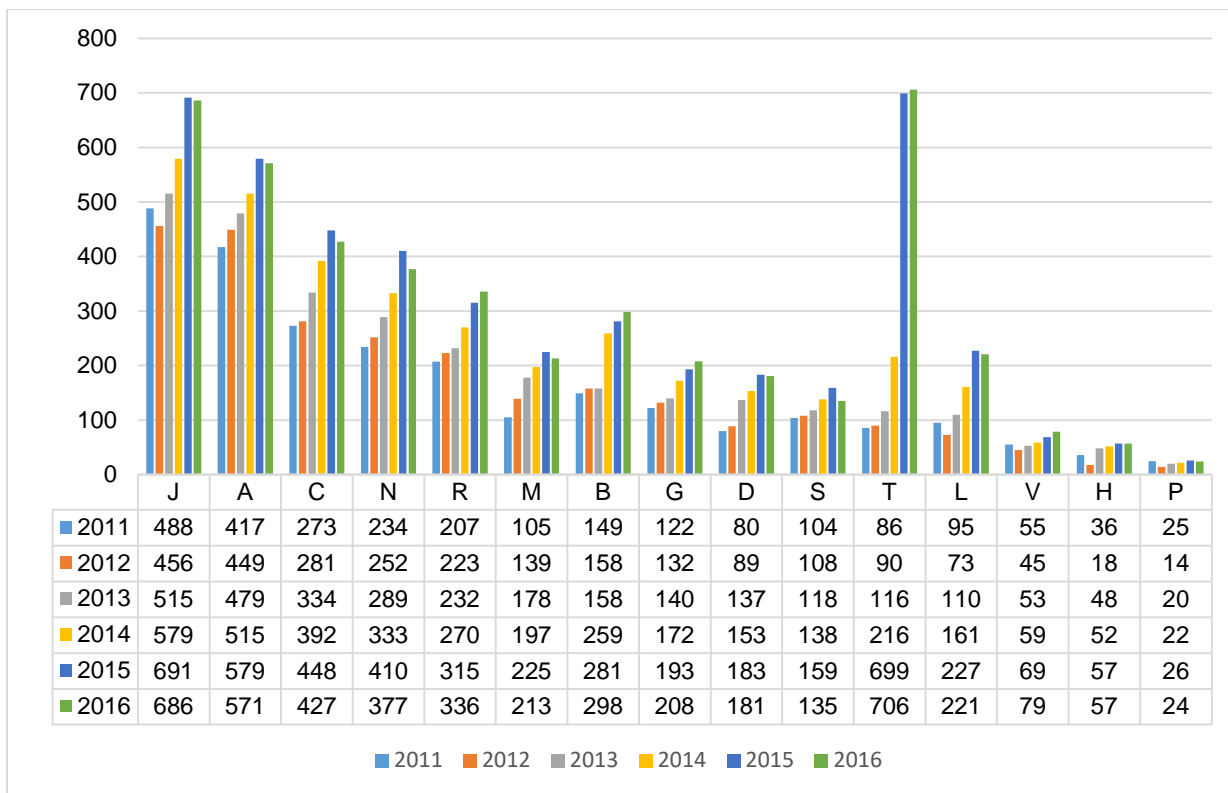

Зураг 4. Монгол улсын эмийн бүртгэлд бүртгэгдсэн эм, түүхий эдийн тоо /2012-2016 он/

2016 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар 4722 нэрийн эм, 241 нэрийн эмийн түүхий эд, 1432 нэрийн биологийн идэвхит бүтээгдэхүүн, 466 нэрийн оношлуур бүртгэлтэй байна.

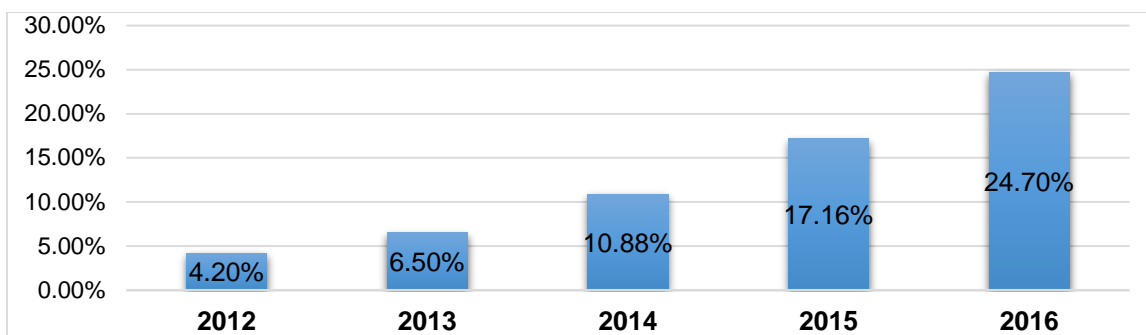
Монгол улсын эмийн бүртгэлд бүртгэлтэй эмийг 2016 оны байдлаар АТС ангиллаар авч үзвэл:

- J /Ерөнхий халдваргүйжүүлэх бэлдмэл/ - 686
- A /Хоол боловсруулах замын өвчинд хэрэглэх эм/ - 571
- C /Зүрх судасны өвчинд хэрэглэх эм - 427
- N /Төв мэдрэлийн системд хэрэглэх эм/ - 377
- R /Амьсгалын замын өвчинд хэрэглэх эм/ - 336
- M /Булчин, араг ясны системд хэрэглэх эм/ - 213
- B /Цус, цусны эрхтэн системд хэрэглэх эм/ - 298
- G /Шээс бэлгийн замд хэрэглэх эм, бэлгийн гормон/ - 208
- D /Арьсны өвчинд хэрэглэх эм/ - 181
- S /Мэдрэхүйн эрхтэнд хэрэглэх эм/ - 135
- T /Уламжлалт эм/ - 706
- L /Хавдрын эсрэг эм/ - 221
- V /Бусад/ - 79
- H /Гормоны бэлдмэл/ 57 бүртгэлтэй байна.

Зураг 5. Монгол улсын эмийн бүртгэлд бүртгэгдсэн эм, АТС ангиллаар /2011-2016 он/

Эх орны эмийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний бүртгэл сүүлийн 3 жилд нэмэгдсэн бөгөөд Монгол улсад бүртгэлтэй нийт эмэнд эх орны эмийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний эзлэх хувь 2016 онд 24,7 % болж, өмнөх оныхоос 7,1%-иар өссөн байна.

Зураг 6. Эмийн бүртгэлд эх орны эмийн бүтээгдэхүүний эзлэх хувь /2012 – 2016 он/

3. ЭМИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

2016 онд дотоодын 11 эмийн үйлдвэр 368 нэр төрлийн 31,115 тэрбум төгрөгийн эм, биобэлдмэл, ариутгал, халдваргүйтгэлийн бодис үйлдвэрлэсэн байна.

Үүнд:

- Европ эм - 263 нэрийн 29,801,294,727 төгрөгийн
- Уламжлалт эм - 73 нэрийн 506,343,880 төгрөгийн
- Ариутгал, халдваргүйтгэлийн бодис - 32 нэр төрлийн 808,345,900 төгрөгийн бүтээгдэхүүн тус тус үйлдвэрлэсэн байна.

4. ЭМИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

Эрүүл мэндийн сайдын 2013 оны 415 дугаар тушаалаар батлагдсан “Эмийн гаж нөлөө болон аюулгүй байдлын мэдээллийг бүртгэн мэдээлэх журам”-ын дагуу эмийн гаж нөлөөг мэдээлэх, бүртгэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж байна. 2016 онд эмийн гаж нөлөөний 223 тохиолдлыг мэдээлсэн ба 2016 оны 12 сарын 31-ний байдлаар гаж нөлөөний мэдээний санд нийт 691 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Үзүүлэлт		2012	2013	2014	2015	2016
Улаанбаатар хотын эмнэлэг, эмийн сан	Мэдээлсэн эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	8	14	11	5	16
	Гаж нөлөөний тоо	57	111	98	44	117
Хөдөө орон нутгийн эмнэлэг, эмийн сан	Мэдээлсэн эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	2	7	7	8	6
	Гаж нөлөөний тоо	8	66	60	24	106
Нийт	Мэдээлсэн эрүүл мэндийн байгууллагын тоо	10	21	18	13	22
	Гаж нөлөөний тоо	65	177	158	68	223

Хүснэгт 1. Эмийн гаж нөлөөний болон мэдээлсэн эмнэлгийн тоо

5. ЭМИЙН ЗОХИСТОЙ ХЭРЭГЛЭЭ

Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2, Эм эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.5 дахь заалтыг үндэслэн эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх зорилгоор дараах ажлуудыг 2016 онд хэрэгжүүлжээ.

1. Хүний Эмийн Зөвлөлийн дэргэдэх Эм Судлалын Салбар Зөвлөлийн 11 удаагийн хурлаар 479 нэрийн эмийн хэрэглэх заавар баталгаажуулж /импортын 455, үндэсний үйлдвэрийн 24/, 17 эмийн зар сурталчилгааны агуулгыг хянаж зөвшөөрөл олгосон байна.
2. Төрийн бус байгууллага болон эрүүл мэндийн байгууллагуудтай хамтран эмч, эм зүйч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдэд “Эмийн зохистой хэрэглээний өнөөгийн байдал, эрх зүйн орчин”, “Эмийн зохистой хэрэглээ, эмийг жороор олгохын ач холбогдол”, “Антибиотикийн зохистой хэрэглээний талаар авч хэрэгжүүлж буй асуудал, түүний ач холбогдол”, “Эмийн гаж нөлөө, анхаарах асуудал, зах зээлд таниулах үйл ажиллагааны ерөнхий ойлголт” зэрэг сэдвүүдээр 6 удаагийн танхимын, 3 удаагийн теле сургалт зохион байгуулсан ба сургалтанд нийт 1017 эмнэлгийн мэргэжилтэн хамрагдсан байна.

3. ДЭМБ, ЭМЯ, ЭМХТ хамтран Антибиотикийн мэдлэг хандлагыг дээшлүүлэх 7 хоногийн аяны хүрээнд цахим сургалт зохион байгуулж 19 аймаг, нийслэлийн 6 дүүргийн нийт 520 эмнэлгийн мэргэжилтэн хамрагдсан.
4. Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвөөс “Эмийн мэдээлэл” товхимлын редакцийн зөвлөлийг байгуулан, улирал тутам “Эм зүйн салбарын сайн засаглал”, “Эмийн зохистой хэрэглээ”, “Антибиотик эмийг зохистой хэрэглэе” сэдвээр эмхэтгэж нийт 6000 ширхэгийг хэвлүүлэн Монгол улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй эмийн сан, Эм ханган нийлүүлэх байгууллага болон эрүүл мэндийн байгууллагуудад түгээсэн.